

SMAKFULLT POTPURRI PÅ NÄSET

Vi har märkestrogna och icke märkestrogna samlare ute i landet. Helge Olsson tillhör det sistnämnda. Han kan stoltsera med ett urval både vanliga och mindre vanliga veteraner på sin gård ute på Värmlandsnäs. Den gemensamma nämnaren är att alla har sin historia i Värmland.

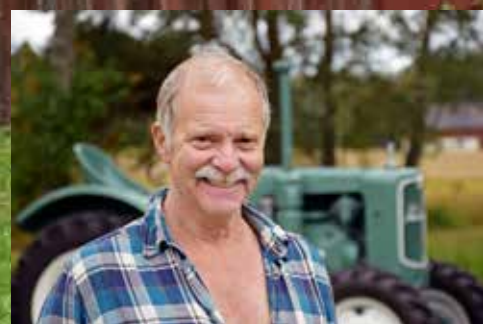
AV BO NORVINGE (TEXT & FOTO)

När man svänger in på en gård och det på gräsmattan står parkerat flera veterantraktorer på rad, ja då blir man varm i själen.

Det var just den känslan som infann sig hos Helge Olsson ute på Värmlandsnäs utanför Säffle. Han har verkligen fått ihop en färgrik

och trevlig blandning med mer och mindre vanliga traktorer från förr. Det betyder en ljusgrön MAN C40A, en ännu mer grön John Deere B-modell, en mörkare grön BM Victor för att övergå till ett annat färgspektra med en orange Allis-Chalmers C och en röd Porsche P-133. ▶

John Deere modell B är en rejäl pjäs, men den ser tyngre ut än vad den är med sina ett och ett halvt ton i tjänstevikt.

BAKOM RATTEN

Namn: Helge Olsson.

Årsmodell: 1957.

Yrke: Kran- och maskinförare.

Mina första traktorer: BM Volvo T 600 och BM 230 Viktor.

Antal traktorer för närvarande: 9.

Antal traktorer jag ägt: 15.

Bästa traktor jag ägt: John Deere 3540.

Sämsta traktor jag ägt: Ferguson 35:an som är svårstartad.

► Senaste renoveringen är hans fina MAN C40A från 1957. Samma årgång som Helge själv.

Den är renoverad från grunden och har sitt ursprung i Karlstadtrakten.

Direkt togs den hemmabygda hytten bort. På den satt också frontlastare som Helge inte var pigg på. Den och lastarramen togs bort vilket innebar mer stök än vad som räknades med då styrstagen var anpassade efter lastaren.

- När jag tog bort avväxlingen styrde den åt fel håll, så jag fick skaffa andra styrstag och en styrväxel från Tyskland, säger Helge.

Vidare innebar projektet många timmar av slipande. En del blåstrades men det mesta är handslipat då Helge uppmanades att undvika att blåstra kroppen då sand riskerar att tränga in.

Motorn var också i behov av renovering. Cylindrarna honades och nya kolvringar sattes in.

- Kolvringar beställde jag från USA. De tillverkades i Grekland men levererades från Italien. Ny blockpackning beställdes också, och den kom från Tyskland, berättar Helge.

Då den var mycket svårstartad fick han nyligen ge sig på den igen med en renovering av bränslepumpen. Den går än så länge lite fett och ryker ordentligt då han inte riktigt är klar med justeringarna.

John Deere en favorit

Fint renoverad är också hans John Deere från 1947 som är en modell B Row Crop med sammanställda framhjul. En typisk lösning på andra sidan Atlanten.

- Det fanns faktiskt en del sådana här i området, berättar Helge och förklarar att den kom i delar från Skåne men faktiskt har sin historia i området då den köptes ny av tre bönder i bolag inte långt från Helges gård.

John Deere är lite av Helges favoritmärke. Han har haft flera under den tid då han var lantbrukare med köttjurproduktion.

- Det var en dyr hobby så det slutade jag med. Nu arrenderas markerna ut, berättar Helge som till vardags i stället är maskin- och kranförare på Vänerhamn i Karlstad. Däremot behöll han 80 hektar skog och till skogsbruket används en i sammanhanget modern John Deere 3640 tillsammans med en smidig liten Yanmar YM2420D med Kranman skogsvagn.

Liten och smidig men betydligt äldre är Helges Allis-Chalmers C. Även den med sammanställda framhjul och årsmodellen 1947.

- Den modellen fanns även med vanlig framaxel, påpekar Helge även om det för hans del var viktigt att det skulle vara just en "trehjulning".

- Det var just en sådan som var den första traktor jag åkte på. Pappa hade en sådan.

Jag letade i många år efter en sådan innan jag hittade denna, berättar Helge.

Just för tillfället är hans Allis Chalmers inte körbar då magneten gett upp och förflyttningar sker i stället genom bogsering.

Startade efter 30 år

Nästa traktor i raden är en Porsche P-133 från 1957 som han har haft i 7-8 år.

- Den hade stått i över 30 år på en lög 5 kilometer här ifrån. Vi pumpade ett bakdäck och satte på ett friskt batteri. Då startade den och allt ljus fungerade också, berättar Helge som i stort inte gjort så mycket mer på Porschen. Det gäller också hans BM 230 Victor från 1958 i patinerat bruksskick.

Den tillsammans med en Volvo BM T 600 följde med när Helge i mitten av 80-talet tog över gården efter sin fars kusins bortgång.

Helge som är född och uppväxt utanför Bodilsäter inte långt ifrån gården i Torverud arrenderade markerna här tidigare. BM Victor kom väl till användning då den länge bland annat användes till att vända hö och vält med.

- Hällde man på en skvätt diesel så gick den hela året, förklarar Helge. ►

Visst är det är en trevlig syn med flera av Helge Olssons traktorer snyggt upprådade hemma på tomten.

Sammanställda framhjul var inte så vanligt i Sverige, men däremot i Nordamerika. Det ger en utomordentligt bra svängradie.

Kopplingen sköts för hand med en spak på John Deere av denna modell. Motorn är en liggande tvåcylindrig på nästan tre liters cylindervolym.

Hydraulik var extrautrustning men det har Helge som bara väntar på att komma på. Däremot söker han efter framlyktor till sin MAN.

Bränslepumpen sitter gömd bakom skyddskåpan vid sidan av motorn. Ackerdiesel som det står på kylarmaskeringen betyder jordbruksdiesel.

Just en Allis-Chalmers modell B med sammanställda framhjul hade Helges pappa en gång i tiden. Nu har Helge en sådan också.

Helges Allis-Chalmers modell C från 1947 var i ett bedrövligt skick när han övertog den. Nu är den riktigt fin efter alla timmar i verkstaden.

Porschens front saknar traditionell kylarmaskering, men motorn är luftkyld och klarar sig utan. Helges Porsche P-133 är från 1957.

Porschen stod på en loge i över 30 år men startade direkt när Helge hämtade den inte långt hemifrån för 7-8 år sedan.

Helge fick med sin BM 230 Victor årsmodell 1958 när han övertog gården. Den ska få vara i sitt orörda originalskick tills vidare.

► Någon renovering av BM Victorn är inte planerad. Helge tycker den och Porschen ska få vara som den är.

- Det ska synas att de har använts.

Renoveras ska däremot en BM35 från 1956 som Helge har efter svärfar John-Erling Ernstson. Den har så smått påbörjats, mycket tack vare Helges son Mikael är ett stort stöd i renoveringarna.

En Ferguson 35 från 1960 ska också tas tag i även om den inte riktigt tillhör favoriterna i samlingen.

- Det är en sådan som är fruktansvärt svårstartad. Men den ska göras i ordning. Det är bara tiden som ska räcka till, säger Helge.

Det kräver ju faktiskt sin tid att hålla de renoverade traktorerna i skick också. □

TRAKTORFAKTA

Modell: MAN C40A.
Tillverkades: 1956-1957.
Årsmodell: 1957.
Motor: 4-cylindrig, vätskekyld 4-taktare, direktinsprutning.
Bränsle: Diesel.
Cylindervolym: 3,18 l.
Borr x slag: 96 x 110 mm.
Effekt: 40 hk.
Vridmoment: 157 Nm vid 1.400 varv.
Transmission: 6 fram, 1 back.
Tankrymd: 42 l.
Mått: Längd 3.135 mm, bredd 1.770 mm.
Vikt: 2.260 kg.

Modell: John Deere modell B.
Tillverkades: 1934-1952.
Årsmodell: 1947.
Motor: 2-cylindrig, vätskekyld 4-taktare, förgasare.
Bränsle: Fotogen/bensin.
Cylindervolym: 2,9 l.
Borr x slag: 114 x 140 mm.
Effekt: 23,5 hk.
Transmission: 6 fram, 1 back.
Tankrymd: 45 l.
Mått: Längd 3.230 mm, bredd 2.110 mm.
Vikt: 1.575 kg.
Nypris: 13.400 kr (1951).

Modell: Allis-Chalmers modell C.
Tillverkades: 1946-1949.
Årsmodell: 1947.
Motor: 4-cylindrig, vätskekyld 4-taktare, förgasare.
Bränsle: Fotogen.
Cylindervolym: 2,05 l.
Borr x slag: 85,7 x 88,9 mm.
Effekt: 22 hk vid 1.800 varv.
Transmission: 3 fram, 1 back.
Tankrymd: 49 l.
Mått: Längd 2.900 mm, bredd 1.740 mm.
Vikt: 1.025 kg.
Nypris: 7.425 kr (1949).

Modell: Porsche P-133.
Tillverkades: 1956-1958.
Årsmodell: 1957.
Motor: 3-cylindrig, luftkyld 4-taktare, förkammarsinsprutning.
Bränsle: Diesel.
Cylindervolym: 2,47 l.
Borr x slag: 95 x 116 mm.
Effekt: 33 hk vid 2.000 varv.
Vridmoment: 117,6 Nm vid 1.500 varv.
Transmission: 5 fram, 1 back.
Tankrymd: 46 l.
Mått: Längd 2.860 mm, bredd 1.830 mm.
Vikt: 2.020 kg.
Nypris: 13.500 kr (1958).

Modell: BM 230 Victor.
Tillverkades: 1955-1961.
Årsmodell: 1958.
Motor: 2-cylindrig, vätskekyld 4-taktare, direktinsprutning.
Bränsle: Diesel.
Cylindervolym: 2,24 l.
Borr x slag: 105 x 130 mm.
Effekt: 33 hk vid 2.000 varv.
Vridmoment: 142,2 Nm vid 800 varv.
Transmission: 5 fram, 1 back.
Tankrymd: 50 l.
Mått: Längd 2.850 mm, bredd 1.670 mm.
Vikt: 1.650 kg.
Nypris: 11.140 kr (1961).